

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ МЕНЕДЖМЕНТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ

2' 2016 (6)

ЕФМ

**“ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики”**

**“ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:
Topical issues of science and practical activity”**

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

“ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики”

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ЕФМ

2'2016(6)

Заснований у 1997 році під назвою “Вісник Вінницького державного сільськогосподарського інституту”. У 2010 – 2014 роках виходив під назвою “Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету”

**З 2015 року “Економіка. Фінанси. Менеджмент:
актуальні питання науки і практики”**

Свідоцтво про державну реєстрацію
засобів масової інформації №21154-10954ПР від 31.12.2014 р.

Засновник

Вінницький національний аграрний університет

Редакційна колегія:

Головний редактор

доктор економічних наук, професор, академік НААН **Калетнік Г.М.**

Заступник головного редактора

доктор економічних наук, професор **Шпикуляк О.Г.**

Члени редакційної колегії:

доктор юридичних наук, професор **Авдійський В.І. (Росія);**

доктор, професор **Белік П. (Словаччина);** доктор економічних наук,

професор **Буреннікова Н.В.;** доктор економічних наук, професор **Варченко О.М.;**

доктор економічних наук, доцент **Вдовенко Л.О.;** кандидат економічних наук

Гончарук І.В.; доктор економічних наук, професор **Горська О. (Словаччина);**

доктор економічних наук, професор **Гуцаленко Л.В.;**

доктор, професор **Данн Дж. В. (США);** доктор економічних наук,

професор, академік НААН **Дем'яненко М.Я.;** доктор економічних наук, професор,

член-кореспондент НААН **Жук В.М.;** доктор економічних наук, професор,

академік НААН **Кваша С.М.;** доктор економічних наук,

член-кореспондент НААН **Кириленко І.Г.;** доктор економічних наук,

професор **Коляденко С.В.;** доктор економічних наук, професор **Клепауці Б. (Польща);**

доктор економічних наук, професор **Мазур А.Г.;** доктор економічних наук, професор,

академік НААН **Малік М.Й.;** доктор економічних наук, професор **Масленнікова Н.П. (Росія);**

кандидат юридичних наук, доцент **Мельничук О.Ф.;** кандидат економічних наук,

доцент **Мулик Т.О.;** доктор економічних наук, професор, академік НААН **Панасюк Б.Я.;**

доктор економічних наук, доцент **Польова О.А.;** доктор економічних наук,

професор **Прутська О.О.;** доктор економічних наук, професор **Свиноус І.В.;**

доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН **Сичевський М.П.;**

доктор економічних наук, доцент **Ціхановська В.М.;**

кандидат економічних наук **Шаманська О.І.;** доктор економічних наук, професор,

академік НААН **Шпичак О.М.;** кандидат економічних наук, доцент **Янчук Г.В.**

Адреса редакції: **21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 52 - 07 - 37**

Сайт журналу: <http://efm.vsau.org/>, Електронна адреса: econjournal.vsau@gmail.com

Відповідальний секретар редакції, кандидат сільськогосподарських наук,

доцент – **Янчук В.І.**, літературний редактор-коректор і переклад іноземною мовою –

Москаленко І.В., технічний секретар і оператор

комп'ютерного набору – **Пришляк Н.В.**

©Вінницький національний аграрний університет, 2016

“ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:

Topical issues of science and practical activity”

Ukrainian Scientific and Production Journal

EFM

2' 2016 (6)

Founded in 1997 under the name "Herald of Vinnitsa State Agricultural Institute".

In 2010 - 2014 years was published under the name of "Collected Works of Vinnytsia National Agrarian University".

Since 2015 "Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity".

Certificate of registration of mass media №21154-10954 PR from 31.12.2014

Founder:

Vinnytsia National Agrarian University

Editorial Board:

Chief editor

*Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Kaletnik H.***

Assistant chief editor

*Doctor of Economic Sciences, professor **Shpykuliak O.***

Editorial Staff Members:

*Doctor in law, professor **Aydiyskyi V. (Russia)**; Doctor, professor **Belik P. (Slovakia)**;
Doctor of Economic Sciences, professor **Buriennikova N.**; Doctor of Economic Sciences,
professor **Varchenko O.**; Doctor of Economic Sciences, associate professor **Vdovenko L.**;
Candidate of Economic Sciences **Honcharuk I.**; Doctor of Economic Sciences,
professor **Horska E. (Slovakia)**; Doctor of Economic Sciences, professor **Hutsalenko L.**;
Doctor, professor **Dann J.V. (USA)**; Doctor of Economic Sciences, professor,
academician of NAAS of Ukraine **Demianenko M.**; Doctor of Economic Sciences, professor,
corresponding member of NAAS of Ukraine **Zhuk V.**; Doctor of Economic Sciences,
professor, academician of NAAS of Ukraine **Kvasha S.**; Doctor of Economic Sciences,
corresponding member of NAAS of Ukraine **Kyrylenko I.**; Doctor of Economic Sciences,
professor **Koliadenko S.**; Doctor of Economic Sciences, professor **Klepatski B. (Poland)**;
Doctor of Economic Sciences, professor **Mazur A.**; Doctor of Economic Sciences, professor,
academician of NAAS of Ukraine **Malik M.**; Doctor of Economic Sciences,
professor **Maslennikova N. (Russia)**; Candidate in Law, associate professor **Melnychuk O.**;
Candidate of Economic Sciences, associate professor **Mulyk T.**;
Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Panasiuk B.**;
Doctor of Economic Sciences, associate professor **Polyova O.**; Doctor of Economic Sciences,
professor **Prutska O.**; Doctor of Economic Sciences, professor **Svynous I.**;
Doctor of Economic Sciences, professor, corresponding member of NAAS of Ukraine **Sychevskyi M.**;
Doctor of Economic Sciences, associate professor **Tsikhanovska V.**;
Candidate of Economic Sciences, associate professor **Shamanska O.**;
Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Shpychak O.**;
Candidate of Economic Sciences, associate professor **Yanchuk H.***

Address of editorial office: **21008, 3. Sonyachna Str, Vinnytsia, 52 - 07 - 37,**

Web site: <http://efm.vsau.org/>, e-mail: econjournal.vsau@gmail.com

Editor secretary - Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor - **Yanchuk V.**,
language corrector, translator – **Moskalenko I.**,
technical secretary and computer operator – **Pryshliak N.**

©**Vinnytsia National Agrarian University, 2016**

ЗМІСТ

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

В.П. РЯБОКОНЬ. ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ 7

БІЗНЕС І ПІДПРИЄМНИЦТВО

Ю.В. ГЕРАСИМЕНКО. РЕГУЛЯТИВНА ПЛАТФОРМА СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 20

О.М. САКОВСЬКА. КООПЕРАЦІЯ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 32

ІНСТИТУЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, ФІНАНСІВ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПРАВА

О.Г. ШПИКУЛЯК. ІНСТИТУЦІЇ ТА МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ 46

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Л.О.ВДОВЕНКО. АУТСОРСИНГ В СИСТЕМІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ 60

О.Л. ЛАВРИК. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 69

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Я.П. ІЩЕНКО. БІОЛОГІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В РИБНИЦТВІ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 81

Г.В. ЯНЧУК, В.І. ЯНЧУК. ОСНОВНІ ЗМІНИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ В ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ВВЕДЕННЯМ НАЦІОНАЛЬНОГО П(С)БО 121 "ОСНОВНІ ЗАСОБИ" 90

ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

В.В.КІНДЗЕРСЬКИЙ. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ МЕХАНІЗМІ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРА 103

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО УВАГИ АВТОРІВ ПУБЛІКАЦІЙ В ЖУРНАЛІ "ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики" 116

Журнал внесено в оновлений перелік наукових фахових видань України з економічних наук під назвою «**ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики**» (підстава: Наказ Міністерства освіти і науки України 21.12.2015 №1328).

У 2015 році включений до міжнародного каталогу наукових видань, наукометричної бази, Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського, Україна, сайт: <http://nbuv.gov.ua>

Матеріали друкуються українською, англійською і російською мовами.

Номер схвалено і рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету, протокол № 8 від 26 лютого 2016 р.

Усі права застережені. Тексти статей, таблиці, графічний матеріал, формули захищені законом про авторські права. Передрук і переклад статей дозволяється за згодою авторів. Відповідальність за зміст публікацій і достовірність наведених в них даних та іншої інформації, несуть автори статей. Висловлені у надрукованих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Підписано до друку 26 лютого 2016 року

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 13,8

Тираж 100.

Зам № 300

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
Вінницького національного аграрного університету
м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5009 від 10.11.2015

CONTENTS

DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMICS , SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS

V. RIABOKON. TRENDS IN SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF RURAL AREAS 7

BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP

J. HERASYMENKO. REGULATORY PLATFORM OF FORMATION OF SOCIAL AND RESPONSIBLE BUSINESS IN UKRAINE 20

O. SAKOVSKA. COOPERATION IN AGRICULTURAL PRODUCTION: NEW CHALLENGES AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT 32

INSTITUTIONAL ISSUES ECONOMICS, FINANCE , MANAGEMENT AND LAW

O. SHPYKULIAK. INSTITUTIONS AND MECHANISMS OF REGULATION OF AGRARIAN MARKET: theoretical and practical assessment of functioning 46

FINANCIAL AND CREDIT SUPPORT AND TAX POLICY

L. VDOVENKO. OUTSOURCING IN THE SYSTEM OF BANK CREDITING OF THE ENTERPRISES OF AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY 60

O. LAVRYK. ANALYSIS OF BANK CREDITING IN THE CURRENT CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF ECONOMY OF UKRAINE 69

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

Y. ISHCENKO. BIOLOGICAL TRANSFORMATION OF PISCICULTURE AS OBJECT OF ACCOUNTING 81

H. YANCHUK, V. YANCHUK. THE MAIN CHANGES IN ASSETS ACCOUNTING IN THE PUBLIC SECTOR IN CONNECTION WITH INTRODUCTION OF NATIONAL P(C)BU 121 "FIXED ASSETS" 90

OPINION OF YOUNG SCIENTISTS

V. KINDZERSKYI. STATE REGULATION IN THE INSTITUTIONAL MECHANISM OF FORMATION OF AGRARIAN SECTOR EFFECTIVENESS 103

INFORMATION

TO ATTENTION OF AUTHORS OF ARTICLES IN THE JORNAL "ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT: actual issues of science and practical activity" 116

The journal is entered on an updated list of scientific professional editions of Ukraine on economic sciences called "**Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity**" (Resolution of Ministry of Education and Science of Ukraine №1328 from 21.12.2015).

In 2015 it is included in the international catalog of scientific publications, scientometric databases, the National Library named after V.I. Vernadsky, Ukraine, site: <http://nbuv.gov.ua>

Materials are published in Ukrainian, English and Russian.

Issue is approved and recommended to publish at the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Agrarian University, Act № 7 from 26 February 2016

All rights are reserved. The texts of articles, tables, graphics, formulas are reserved by copyright. Reproduction and translation of articles are permitted with the consent of the authors. The authors of the articles are responsible for the content and accuracy of publications, presented data and other information. The views expressed in the articles do not necessarily reflect the views of the editorial board and do not impose any obligation on it.

Signed for printing 26 February 2016

Format 60x84 / 8. Offset paper.

Offset Printing. pp. 13,8

Circulation 100.

№ 300

Published by Vinnytsia National Agrarian University
21008, Vinnytsia, 3 Soniachna str.
Subject of publishing activity license
SK №5009 from 10.11.2015

■ ПОВІДОМЛЕННЯ

ДО УВАГИ АВТОРІВ ПУБЛІКАЦІЙ В ЖУРНАЛІ “ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики”

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛУ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, які мають такі необхідні елементи (Бюлетень ВАК України. — 2003. — № 12):

1. *Постановка проблеми* у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
2. *Аналіз останніх досліджень і публікацій*, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття;
3. *Формулювання цілей статті* (постановка завдання);
4. *Виклад основного матеріалу дослідження* з повним обґрунтуванням наукових результатів;
5. *Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок*.

подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4, а також електронний варіант на електронному носіїві. обов'язково подається: рецензія доктора наук; англomовна розширена анотація (подається з метою формування англomовної веб-сторінки журналу відповідно до вимог МОНМС України (Наказ № 1111 від 17.10.2012 р.) обсягом не менше 2 сторінки А4 формату, 14 шрифту, 1,0 інтервалу), квитанція про оплату, відомості про автора.

*Електронний варіант статті виконується в редакторі Microsoft Word, причому файл має бути збережений в одному з форматів: *.rtf, *.doc, *.docx. Формат сторінки А4, шрифт Times New Roman, розмір шрифту - 14, через інтервал 1,0. Розмір полів: ліве - 20 мм; праве - 20 мм; верхнє - 20 мм; нижнє - 20 мм.*

Обсяг статті – від 8 до 16 повних сторінок.

На початку статті наводиться УДК, прізвище, ім'я, по батькові автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, посада, підрозділ та назва організації, яку представляє автор, назва статті, українською, російською та англійською мовами коротку анотацію (100-250 слів) та ключові слова (6 - 10 позицій).

Допускається не більше чотирьох авторів статті.

Назва статті має бути короткою, адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: “Дослідження питання...”, “Деякі питання...”, “Проблеми...”, “Шляхи...”, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: “Досліджено...”, “Розглянуто...”, “Установлено...” (наприклад, “Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...”).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад, [4, с.22; 8, с. 10-14]).

Джерела, що наводяться наприкінці публікації, повинні розташовуватися в порядку першого згадування в тексті статті й бути оформленими відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. (Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел). Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу. Кількість джерел повинна бути не менше 5 і не більше 15 джерел для оригінальної статті та не більше 50 джерел для оглядової статті.

Обов'язково подається список джерел в транслітерації, оформляється за правилами згідно Постанови КМУ `Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею` №55 від 27.01.2010 р.

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою журналу й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Під рисунками та таблицями обов'язково зазначати джерело інформації. Усі рисунки мають супроводжуватися підрисунковими підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word 7.0 за допомогою функції “Створити рисунок”, а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. **Рисунки обов'язково мають бути згруповані.**

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word 7.0 за допомогою функції “Додати таблицю”. Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 10 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation — 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль з нумерацією у круглих дужках.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є аббревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

На електронному носіїві повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), розширена англійська анотація (Стаття_Прізвище_Англ) та відомості про авторів. Зразок відомостей про авторів розміщено на сайті журналу та може надсилатися за вимогою.

Редакційна колегія залишає за собою право на редакційні виправлення.

Автори несуть відповідальність за точність наведених у статті термінів, прізвищ, даних, цитат, запозичень, статистичних матеріалів тощо.

Приклади оформлення посилань та списків літератури до статей на українській мові.

Статті з журналів та збірників:

Яковенко С. Реінжиніринг бізнес-процесів шляхом інформатизації управління на підприємствах України / С. Яковенко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 9. – С. 118-130.

Два автори та більше:

Босак І.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І.П. Босак, Є.М. Палига // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 193-196.

Anderson J.R. Intelligent Tutoring Systems / J.R. Anderson, C.F. Boyle, B.J. Reiser // Science. -1985. - Vol. 228. - P. 456-462.

Стаття зі збірника:

Шлапак О.А. Економічні аспекти впровадження та функціонування менеджменту якості на підприємствах / О.А. Шлапак, Н.О. Турчин // Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах економічної нестабільності: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції : 14 квітня 2010 р. – Вінниця : ВІЕ ТНЕУ, 2010. – С. 58-59.

Книги:

Кулицький С.П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: навч. посібник / С.П. Кулицький. – К: МАУП, 2002. – 224 с. : іл.

Гетьман О. О. Економіка підприємства: навч. посібник / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

Основи менеджменту: підручник / В.Г. Федоренко, О.М. Діденко, Є.В. Бондаренко та ін.; за ред. В.Г. Федоренка. – К: Алерта, 2007. – 420 с.

Автореферати:

Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 `Технологія машинобудування` / Іван Ярославович Новосад; Тернопіль. держ. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с., вклоч. обкл. : іл. — Бібліогр.: с. 17—18.

Матеріали конференцій

Шлапак О.А. Проблеми ефективності комунікацій підприємства на основі веб-технологій / О.А. Шлапак // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації: збірник тез доповідей Дев'ятої Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених: 24-25 лютого 2012 р. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – Ч. 1. - С. 80-82.

Інтернет – ресурси:

Шлапак О.А. Концептуальні підходи до управління персоналом на засадах критеріїв комунікаційного середовища [Електронний ресурс] / О. А. Шлапак // Ефективна економіка. – 2010. - № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>. – Назва з екрану.

Писарчук О. О. Оцінювання ефективності інформаційних систем за вектором критеріїв [Електрон. ресурс] / О.О. Писарчук. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Psvz/2010_3/PDF/Pusarchuk.pdf. - Назва з екрану.

Нормативні документи:

Про інформацію [Електронний ресурс]: Закон України від 02 жовтн. 1992р. №270/96-ВР зі змін. та допов. станом на 1 червн. 2009р. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. – Назва з екрану.

Конституція України (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року) : із змін., внесеними згідно із Законом України від 8 груд. 2004 р. № 2222-IV. - Х. : Фоліо, 2007. - 160 с.

Господарський кодекс України: чинне законодавство зі змін. та допов. станом на 1 берез. 2008 р. : (відповідає офіційному текстові). – К. : Паливода А. В., 2008. – 192 с. – (Кодекси України).

Реквізити для оплати за публікацію статті:

Публікація статті є платною послугою. Оплату здійснювати з розрахунку 50 грн. за кожен повну та неповну сторінку тексту. Отримувач: Вінницький національний аграрний університет МФО 820172 Розрахунковий рахунок № 31256282102055 код 00497236 банк ДКСУ. Призначення платежу: за друк статті в журналі: **“ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики”**.

Авторські дані:

1. Назва статті;
2. Відомості про авторів: Прізвище, ім'я та по батькові повністю; Місце роботи кожного з авторів; Контактна інформація (e-mail) для кожного автора;
3. Анотація;
4. Ключові слова;
5. Тематичний рубрикатор: УДК чи інші бібліотечно-бібліографічні класифікаційні і предметні індекси;
6. Бібліографічний список літератури (лише на мові оригіналу).

Примітка: на трьох мовах (українська, англійська та російська) подаються перші 4 пункти даних.

**Тематична спрямованість
Всеукраїнського науково-виробничого журналу
«ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики»**

наукові та виробничі аспекти економічної та фінансової діяльності
суб'єктів в агропромисловій сфері та суміжних галузях,
соціально-економічного розвитку села

Шановні автори публікацій!

Статті мають бути оформлені згідно нормативів МОН України і вимог журналу (вимоги розміщені на сайті журналу: <http://efm.vsau.org/>), прохання надсилати на електронну адресу: econjournal.vsau@gmail.com

**До друку приймаються статті українською, російською,
англійською мовами, за такими рубриками:**

- ❖ Сторінка головного редактора
- ❖ Теорія і історія економічної думки
- ❖ Розвиток продуктивних сил і виробничих відносин
- ❖ Економіка та ефективність виробничо-господарської діяльності
- ❖ Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища
- ❖ Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика
- ❖ Інноваційна та інвестиційна діяльність
- ❖ Проблеми економічної і соціальної політики
- ❖ Бізнес і підприємництво.
- ❖ Ринок. Ціноутворення. Інфраструктура
- ❖ Логістика і транспорт
- ❖ Менеджмент та маркетинг
- ❖ Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці
- ❖ Соціальна сфера. Розвиток територій
- ❖ Світова економіка та зовнішньоекономічна діяльність
- ❖ Інституційні проблеми економіки, фінансів, менеджменту та права
- ❖ Практичні аспекти розвитку виробничих систем і соціуму
- ❖ Фінансово-кредитне забезпечення і податкова політика
- ❖ Бухгалтерський облік, аналіз та аудит
- ❖ Дискусії
- ❖ Думка молодого вченого
- ❖ Апробація економічних досліджень
- ❖ Новини економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Новини законодавства
- ❖ Видання з актуальних проблем економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Вітальні проєкти
- ❖ Повідомлення
- ❖ Наші дописувачі

■ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК: 657.222

БІОЛОГІЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В РИБНИЦТВІ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ©

Я.П. ІЩЕНКО,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри організації
обліку та звітності
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

В статті обґрунтовано визначення категорії «витрати на біологічні перетворення»; доведено нетотожність понять «витрати на виробництво сільськогосподарської продукції» та «витрати на біологічні перетворення», що сприятиме кращому розумінню категорії витрат у сільському господарстві та правильному використанню категоріального апарату для потреб обліку і звітності. З урахуванням технологічних особливостей рибництва доповнено класифікацію витрат виробництва цієї галузі залежно від відношення до біологічних перетворень чи до інших виробничих процесів (технологічні витрати, що здійснюються до визнання біологічних активів; витрати на біологічні перетворення; технологічні витрати, що здійснюються після моменту припинення біологічних перетворень). Розроблено теоретико-організаційні засади диференційованого підходу до побудови об'єктів бухгалтерського обліку в рибогосподарських підприємствах відповідно до їх технологічної спеціалізації.

Ключові слова: біологічні перетворення, витрати виробництва, витрати на біологічні перетворення, рибництво, аквакультура, бухгалтерський облік, об'єкти обліку.

Рис. 2. Літ. 12.

Постановка проблеми. Рибництво є специфічною галуззю економіки, яка окрім забезпечення продовольчої безпеки держави дозволяє диверсифікувати агробізнес і підвищити дохідність його ведення при порівняно незначних початкових інвестиціях та гарантованому ринку збуту. Сучасні ринкові економічні відносини зумовлюють необхідність зміни стратегії ведення рибництва, згідно з якою пріоритетне значення надається нарощуванню валового виробництва та розширенню асортименту продукції із застосуванням сучасних інтенсивних промислових технологій.

Система облікового забезпечення управління витратами на біологічні перетворення є однією із важливих складових системи управління в сільськогосподарських підприємствах. Організаційно-технологічні особливості біологічних перетворень у рибництві мають вирішальний вплив на специфіку управління витратами та його облікове забезпечення.

© **І.П. ІЩЕНКО, 2016**

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність системного дослідження витрат підприємства через призму потреб управління була обґрунтована академіком М. Чумаченком більше 30 років тому. Цим проблемам останнім часом присвячені наукові праці провідних вітчизняних вчених, що здійснюють дослідження в галузі методології обліку витрат. Серед них С. Голов [1], В. Жук, Г. Кірейцев [2], М. Коцупатрий [3], Л. Нападовська, М. Огійчук, Н. Правдюк [4] та інші.

Проте питання обліково-аналітичного забезпечення управління витратами потребують додаткового дослідження в контексті врахування специфічних умов господарювання сільськогосподарських підприємств та зокрема підприємств рибної галузі України.

Основною проблемою обліку в цих умовах є недостатність теоретичного обґрунтування, недосконалість методики та практики обліку нових об'єктів, зокрема біологічних перетворень. Методика бухгалтерського обліку має цінність лише тоді, коли вона носить прикладний характер, тобто адаптована до особливостей господарювання підприємств конкретної галузі і відповідає запитам менеджменту. Отже, питання методики облікового забезпечення управління біологічними перетвореннями галузі рибництва є актуальним і має як теоретичне, так і практичне значення. Виникає необхідність подальшого дослідження теоретичних і методичних питань та надання практичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку біологічних перетворень з урахуванням організаційно-технологічних особливостей підприємств рибного господарства та вимог управління.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування категорії «витрати на біологічні перетворення»; визначення складу витрат на біологічні перетворення галузі рибництва та їх місця в складі витрат виробництва; розкрити вплив організаційно-технологічних особливостей біологічних перетворень рибництва на побудову номенклатури об'єктів обліку витрат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «біологічні перетворення» з'явилося у теорії та практиці вітчизняного бухгалтерського обліку з прийняттям Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» (далі П(С)БО 30). Зокрема, в П(С)БО 30 визначено, що сільськогосподарська діяльність - це процес управління біологічними перетвореннями з метою отримання сільськогосподарської продукції та/або додаткових біологічних активів. А, власне, «біологічні перетворення» цим нормативним актом тлумачаться як «процес якісних і кількісних змін біологічних активів» [5].

Біологічне перетворення охоплює процеси росту, дегенерації, виробництва продукції і відтворення, які викликають якісні або кількісні зміни біологічного активу.

Під управлінням біологічними перетвореннями слід розуміти створення сприятливих або, принаймні, стабільних умов, необхідних для здійснення даного процесу. Саме таке управління відрізняє сільськогосподарську діяльність від інших видів діяльності. Так, отримання продуктів, що виробляються некерованими джерелами (зокрема, рибний промисел в морях), не є сільськогосподарською діяльністю.

Отримання сільськогосподарської продукції - це відділення продукції від біологічного активу або одержання продукції шляхом припинення життєдіяльності біологічного активу.

Проте, сільськогосподарська діяльність не обмежується лише процесами управління якісними і кількісними змінами біологічних активів. Адже для здійснення біологічних перетворень активу та управління ними необхідною умовою є фізична наявність такого активу. Сільськогосподарська діяльність, в тому числі, включає в себе процеси, коли біологічний актив ще відсутній, або ж процеси після припинення його існування. Тому визначення сільськогосподарської діяльності, що наведене в П(С)БО 30 є не достатньо коректним. Адже при наданні визначення будь якого терміну, в т.ч. й терміну «сільськогосподарська діяльність», його ознаки мають стосуватись усієї сукупності процесів даного виду діяльності, а не її частини.

Більш економічно обґрунтованим, на наш погляд, є трактування даного терміну в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» (далі - МСБО 41). Відповідно до нього сільськогосподарська діяльність - це «управління суб'єктом господарювання біологічною трансформацією та збір врожаю біологічних активів для продажу чи для переробки в сільськогосподарську продукцію або в додаткові біологічні активи» [6].

Так, в даному визначенні крім управління біологічною трансформацією виокремлено збір врожаю, що передбачає управління процесами поза межами біологічних перетворень. Проте і це визначення не є повним. По-перше, тому, що в ньому не враховано всі технологічні процеси, що здійснюються до початку та після закінчення біологічних трансформацій. По-друге, тому, що в ньому акцентовано увагу на процесі збору урожаю, що, апріорі, стосується лише галузі рослинництва. В тваринництві, зокрема в рибництві, до моменту визнання біологічних активів та після припинення біологічних перетворень здійснюється ряд технологічних процесів, що безпосередньо стосуються сільськогосподарської діяльності.

Згідно з Законом України «Про аквакультуру», аквакультура (рибництво)- це сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контрольованих умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-племінної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг [7].

Із зазначеного вище випливає, що технологічні процеси, пов'язані з підготовкою водойм до їх зариблення та ті, що відбуваються після завершення біологічних перетворень, також відносяться до основної діяльності рибогосподарських підприємств.

З викладеного логічно сформулювати визначення категорії «витрати на біологічні перетворення» як витрати, що здійснює підприємство для підтримання якісних і кількісних змін біологічних активів. Тобто це витрати на виробництво сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів, які здійснені з моменту визнання біологічних активів до моменту припинення біологічних перетворень (рис. 1.1).

Біологічні перетворення	Процес якісних і кількісних змін біологічних активів (за П(С)БО 30 «Біологічні активи»)
Витрати на біологічні перетворення	<i>витрати, що здійснює підприємство для підтримання якісних і кількісних змін біологічних активів (запропоновано автором)</i>
Витрати на виробництво сільськогосподарської продукції	Технологічні витрати, що здійснюються до визнання біологічних активів
	Витрати на біологічні перетворення
	Технологічні витрати, що здійснюються після завершення біологічних перетворень

Рис. 1. Визначення витрат на біологічні перетворення та їх місця в складі витрат виробництва сільськогосподарської продукції

Отже, можна зробити висновок про нетотожність понять «витрати на виробництво сільськогосподарської продукції» та «витрати на біологічні перетворення». Витрати на виробництво продукції крім витрат власне на біологічні перетворення включають технологічні витрати, що здійснюються до моменту визнання біологічних активів та витрати, що здійснюються після моменту припинення біологічних перетворень.

В галузі рибництва витратами до моменту визнання біологічних активів є витрати на підготовку водойм до зариблення (чищення ставків, їх дезінфекція, внесення добрив тощо). Після завершення біологічних перетворень також здійснюються певні витрати (вилов товарної риби, сортування отриманої продукції, лабораторні аналізи) (рис. 1.2).

Витрати на виробництво продукції рибництва		
Технологічні витрати, що здійснюються до визнання біологічних активів	Витрати на біологічні перетворення	Технологічні витрати, що здійснюються після моменту припинення біологічних перетворень
на підготовку водойм до зариблення (чищення ставків, їх дезінфекція, внесення добрив тощо)	<i>витрати, що здійснює підприємство для підтримання якісних і кількісних змін біологічних активів</i>	витрати на вилов товарної риби, на первинну доробку продукції (сортування, лабораторні аналізи тощо)

Рис. 2. Склад витрат на виробництво продукції рибництва

Визначення місця та складу витрат на біологічні перетворення в складі витрат виробництва безперечно має вплив на визнання та розмір витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями та на їх відображення в обліку.

Однією з найбільш актуальних на сьогодні проблем для більшості сільськогосподарських підприємств є постійне збільшення витрат. Вирішення цієї проблеми неможливе без організації ефективної системи управління ними.

Для організації системи управління перш за все необхідно визначити її мету та об'єкти. Метою системи управління витратами є мінімізація витрат при встановленому обсязі виробництва та максимізація віддачі від них при встановленому розмірі витрат. Об'єктом управління при цьому виступають витрати діяльності підприємства. Відповідно для отримання інформації про даний об'єкт управління необхідно створити систему обліку, об'єктом якої будуть витрати.

Об'єктами обліку витрат в риборозведенні, за Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, є в цілому галузь риборозведення [8]. Проте риборозведення підприємства, залежно від їх типу (повносистемні, риборозведенники, нагульні, селекційні, репродуктори), особливостей технологічних процесів в них, деталізують об'єкти обліку та управління виробничих витрат даної галузі.

Риборозведення – це складний біотехнічний процес, який характеризується біологічними перетвореннями, сформованими з декількох самостійних, але взаємопов'язаних стадій вирощування риборозведенного матеріалу та товарної риби.

Автори сучасного економічного словника трактують категорію «стадія» (від грецького *stadion*) як період, фазу, щабель економічного процесу [9]. Стадією виробничого процесу є технологічно закінчена (відособлена) частина такого процесу, на якій предмет праці переходить в інший якісний стан.

Основною складовою частиною виробничого процесу в риборозведенні є біологічні перетворення, що здійснюються в цій галузі. У повносистемних риборозведенних підприємствах можна виділити чотири стадії (переділи) вирощування риборозведенного матеріалу та товарної риби:

- вирощування мальків;
- вирощування цьоголіток;
- утримання цьоголіток в зимувальних ставах;
- вирощування товарної риби в нагульних ставах.

Результатом кожного з цих етапів біологічних перетворень є отримання біологічних активів чи готової продукції (товарної риби), що вимагає відокремленого обліку витрат за вказаними стадіями (переділами). Це дозволить правильно визначити собівартість продукції (додаткових біологічних активів), отриманих від окремих переділів та кінцевого готового продукту – товарної риби.

Окрім того в повносистемних господарствах необхідно організувати облік витрат на біологічні перетворення за місцями їх виникнення (за видами ставів) та відокремлений облік за роками вирощування риби (залежно від організації вирощування за одно-, дво- чи трирічним циклом).

При вирощуванні рибної полікультури необхідно здійснювати розподіл витрат за видами отриманої продукції, що вимагає розроблення обґрунтованої, економічно доцільної методики такого розподілу.

Різний склад витрат на біологічні перетворення в рибористві і неоднакові способи їх здійснення обумовлюють необхідність їх різного документального оформлення та подальшої систематизації відповідних даних у системі бухгалтерського обліку. Організація первинного обліку витрат та поголів'я риб повинна бути ув'язана з прийнятою системою аналітичного обліку, що визначається ступенем спеціалізації рибогосподарств.

Облік біологічних перетворень рибориства у неповносистемних господарствах організовується простіше, так як простішими тут є технологічні процеси. Вирощування товарної риби в таких господарствах відбувається в нагульних ставах з придбаного рибопосадкового матеріалу. Розмежування витрат на біологічні перетворення в обліку тут необхідно за місцями здійснення витрат (ставами), роками утримання та вирощування риби, видами риби.

Висновки. За результатами дослідження розвитку теорії витрат виявлено неоднозначність тлумачення основних термінів стосовно облікового забезпечення управління витратами як в економічній літературі, так і в нормативних актах, що регулюють бухгалтерський облік. Обґрунтовано визначення категорії «витрати на біологічні перетворення»; доведено нетотожність понять «витрати на виробництво сільськогосподарської продукції» та «витрати на біологічні перетворення», що сприятиме кращому розумінню категорії витрат у сільському господарстві та правильному використанню категоріального апарату для потреб обліку і звітності.

З урахуванням технологічних особливостей рибориства доповнено класифікацію витрат виробництва цієї галузі залежно від відношення до біологічних перетворень чи до інших виробничих процесів (технологічні витрати, що здійснюються до визнання біологічних активів; витрати на біологічні перетворення; технологічні витрати, що здійснюються після моменту припинення біологічних перетворень). Удосконалена класифікація витрат в рибористві дає змогу підприємствам цієї галузі поліпшити систему ведення аналітичного та синтетичного обліку з метою формування повної, достовірної інформації для забезпечення прийняття раціональних і ефективних управлінських рішень.

Виробнича (технологічна) специфіка рибориства зумовлює функціонування різних типів суб'єктів господарювання у галузі та впливає на організацію та методику бухгалтерського обліку. Організаційно-технологічні особливості біологічних перетворень у рибористві слугують основою для типізації риборицьких підприємств та визначання ключових засад побудови обліку їх виробничої діяльності. Розподіл підприємств на повносистемні та неповносистемні дозволяє побудувати оптимальну систему бухгалтерського обліку в кожному з господарюючих суб'єктів. Розроблені теоретико-організаційні засади диференційованого підходу до побудови бухгалтерського обліку в рибогосподарських підприємствах відповідно до їх технологічної спеціалізації сприяють концентрації облікової політики різних типів підприємств на специфічних і важливих для них елементах, методах та інструментах (об'єкти обліку, робочий план рахунків, документування, внутрішня звітність). Це дасть змогу оптимізувати систему бухгалтерського обліку, яка забезпечуватиме своєчасною й належною інформацією потреби усіх рівнів управління, посилить ефективність роботи бухгалтерських служб.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ф. Класифікація витрат і методи калькулювання собівартості в управлінському обліку / С. Ф. Голов // Податкове планування. – 2006. - №2 (64). – С. 25 - 33.
2. Кирейцев Г. Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета: научный доклад. / Кирейцев Г. Г. – Изд. 2-е, перераб. и доп. - Житомир: ЖГТУ, 2008. – 76 с.
3. Коцупатрий М.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління біологічними перетвореннями в інкубаторно-птахівничих підприємствах: монографія / М.М. Коцупатрий, Н.С. Золотарьова ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2012. – 231 с.
4. Правдюк Н.Л., Іщенко Я.П. Організація управлінського обліку виробництва біопалива / Н.Л. Правдюк, Я.П. Іщенко // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: економічні науки / Редколегія: Калетнік Г.М. (головний редактор) та інші. – Вінниця, 2011. – Випуск 1(48). – С156-162.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: наказ Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790.
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_027
7. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI.
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р. №1315.
9. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт послуг) сільськогосподарських підприємств: наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001. № 132.
10. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б.. Современный экономический словарь / Б.А Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Стародубцева Е.Б. — 2-е изд., испр. – М.: ИНФРА, 1999. – 479 с.
11. Ставові рибницькі господарства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/34281/>
12. Технологія вирощування товарної риби в ставках, садках і басейнах. Довідник зооінженера. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://skotnyidvor.ru/dovidnyk-zooinzhenera-tehnologiya-vyroshchuvannya-tovarnoi-ryby-v-stavkah-sadkah-i-baseinah.html>

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Golov S. F. Klyasyfikacija vytrat i metody kal'kuljuvannja sobivartosti v upravlins'komu obliku / S. F. Golov // Podatkove planuvannja. – 2006. - №2 (64). – S. 25 - 33.
2. Kyrejcev G. G. Globalyzacija ekonomyky y unyfykacyja metodologyy buhgalterskogo ucheta: nauchnyj doklad. / Kyrejcev G. G. – Yzd. 2-e, pererab. y dop. - Zhytomyr: ZhGTU, 2008. – 76 s.

3. Kocupatryj M.M. Oblikovo-analitychne zabezpechennja upravlinnja biologichnymy peretvorennjamy v inkubatorno-ptahivnychyh pidpryjemstvah: monografija / M.M. Kocupatryj, N.S. Zolotar'ova DVNZ «Kyiv. nac. ekon. un-t im. V. Get'mana». – K. : KNEU, 2012. – 231 s.
4. Pravdjuk N.L., Ishhenko Ja.P. Organizacija upravlins'kogo obliku vyrobnytva biopalyva / N.L. Pravdjuk, Ja.P. Ishhenko // Zbirnyk naukovykh prac' Vinnyc'kogo nacional'nogo agrarnogo universytetu. Serija: ekonomichni nauky / Redkolegija: Kaletnik G.M. (golovnyj redaktor) ta inshi. – Vinnycja, 2011. - Vypusk 1(48). – S156-162.
5. Polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku 30 «Biologichni aktyvy»: nakaz Minfinu Ukrai'ny vid 18.11.2005 r. № 790.
6. Mizhnarodnyj standart buhgalters'kogo obliku 41 «Sil's'ke gospodarstvo» IASB; Standart, Mizhnarodnyj dokument vid 01.01.2012. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_027.
7. Pro akvakul'turu: Zakon Ukrai'ny vid 18.09.2012 № 5293-VI.
8. Metodychni rekomendacii' z buhgalters'kogo obliku biologichnykh aktyviv: nakaz Ministerstva finansiv Ukrai'ny vid 29.12.2006 r. №1315.
9. Rajzberg B.A., Lozovskij L.Sh., Starodubceva E.B.. Sovremennyyj ekonomicheskij slovar' / B.A Rajzberg , L.Sh. Lozovskij , Starodubceva E.B. — 2-e yzd., yspr. – M.: YNFRA, 1999. – 479 s.
10. Metodychni rekomendacii' z planuvannja, obliku i kal'kuljuvannja sobivartosti produkcii' (robit poslug) sil's'kogospodars'kyh pidpryjemstv: nakaz Ministerstva agrarnoi' polityky Ukrai'ny vid 18.05.2001. № 132.
11. Stavovi rybnyc'ki gospodarstva. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://buklib.net/books/34281/>.
12. Tehnologija vyroshhuvannja tovarnoi' ryby v stavkah, sadkah i bassejnah. Dovidnyk zoonzhenera. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://skotnyidvor.ru/dovidnyk-zoonzhenera-tehnologiya-vyroshchuvannya-tovarnoi-ryby-v-stavkah-sadkah-i-baseinah.html>.

ANNOTATION
BIOLOGICAL TRANSFORMATION OF PISCICULTURE AS OBJECT OF
ACCOUNTING

ISHCHENKO Yana,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Vinnycia National Agrarian University
(Vinnycia)

The category of "costs of biological transformation" is defined in the article, nonidentity between concepts of "the cost of agricultural production" and "costs of biological transformation" is proven, that will contribute to a better understanding of the category of expenditure in agriculture and proper use of categorical system for accounting and reporting. Taking into consideration the technological features of fish breeding production classification of costs of the industry based on relevance to biological changes or to other productions (technological costs made for recognition of biological assets, the cost of biological transformation; technological expenditure undertaken after the expiry of biological transformations) is completed. Theoretical and

organizational bases of a differential approach to the construction of objects of accounting in fishing enterprises according to their technological expertise are developed.

Keywords: biological transformation, production costs, the costs of biological transformation, fishing, aquaculture, accounting, accounting objects.

Figure. 2. Lit. 12.

АННОТАЦИЯ БИОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В РЫБОВОДСТВЕ КАК ОБЪЕКТ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

*ИЩЕНКО Яна Петровна, кандидат экономических наук,
доцент кафедры организации учета и отчетности
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

В статье обосновано определение категории «расходы на биологические преобразования»; доказана нетождественность понятий «расходы на производство сельскохозяйственной продукции» и «расходы на биологические преобразования», что будет способствовать лучшему пониманию категории «расходы» в сельском хозяйстве и правильному использованию категориального аппарата для нужд учета и отчетности. С учетом технологических особенностей рыбководства дополнена классификация издержек производства этой отрасли в зависимости от отношения к биологическим преобразованиям или другим производственным процессам (технологические расходы, осуществляемые до признания биологических активов; расходы на биологические преобразования; технологические расходы, осуществляемые после момента прекращения биологических преобразований). Разработаны теоретико-организационные основы дифференцированного подхода к построению объектов бухгалтерского учета в рыбохозяйственных предприятиях в соответствии с их технологической специализацией.

Ключевые слова: биологические преобразования, издержки производства, расходы на биологические преобразования, рыбководство, аквакультура, бухгалтерский учет, объекты учета.

Рис. 2. Лит. 12.

Інформація про автора

ИЩЕНКО Яна Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри організації обліку та звітності, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: jana_2006@ukr.net)

ISHCHENKO Yana – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Vinnitsa National Agrarian University (21008, Vinnitsa, 3 Soniachna str., e-mail: jana_2006@ukr.net)

ИЩЕНКО Яна Петровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры организации учета и отчетности, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: jana_2006@ukr.net)

Стаття надійшла до редакції 20 січня 2016 року

